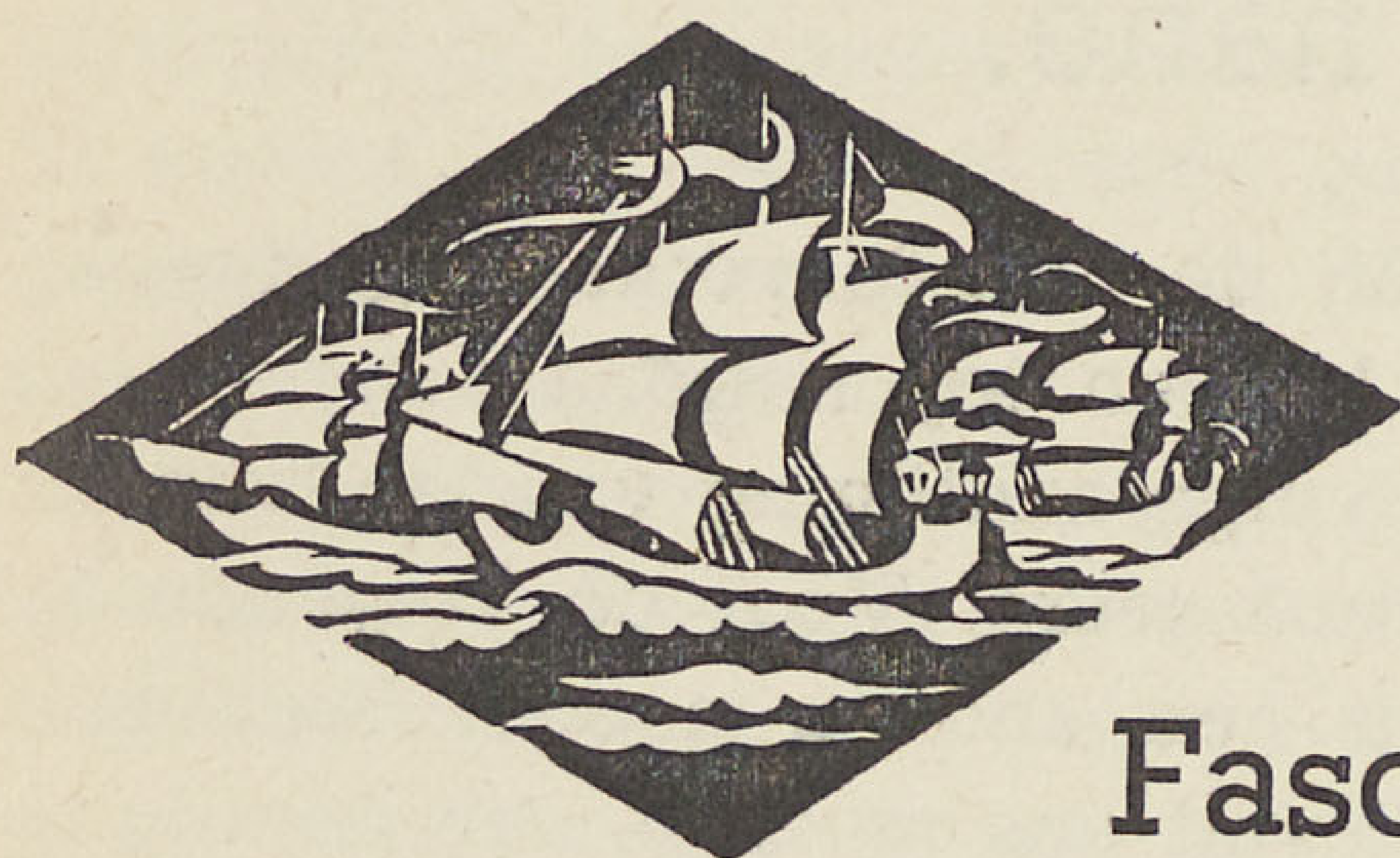
4e JAARGANG No. 3 15 HERFSTMAAND 1939

ONTWAKEND VOLK

MAANDBLAD VOOR DE VORMING
VAN DEN NEDERLANDSCHEN GEEST

OPSTELRAAD: MALIEBAAN 35, UTRECHT
UITGAVE: NENASU — POSTBUS 2 — LEIDEN
INSCHRIJFGELD: f 1.50 PER JAAR (f 0.75 PER HALF JAAR)
POSTREKENING 207915 (TEN NAME VAN „VOLK EN VADERLAND")

Fascistenliedje

Naar duizend fronten gaat mijn strijd,
'k kan mij niet naast mezelf verstoppen,
heb ik me van den haat bevrijd,
dan komt de laster, volgt de nijd,
mijn draak heeft duizend koppen.

Ik voel mij buigzaam, sterk als staal
geglansd door wind en zomer,
soms wil ik, net als allemaal,
een gróóter held zijn van 't verhaal,
maar 't leven is toch sloomer.

Een held ben ik slechts iedere keer
dat ik mijn traagheid weet te binden
aan stuggen wil, die altijd meer
mijn ijver prikkelt, tot hij weer
den weg ter zege weet te vinden.

Aan duizend fronten moet ik staan
en zijn er daarbij duizend dingen
die pas na bitter vechten gaan,
dan zal ik altijd raker slaan
en feller van mijn vrijheid zingen.

ROB DELSING.

Zelfrespect der natie.

Bij de laatste verkiezingscampagne hebben wij, nationaal-socialisten, de vuige aantijging van landverraad geïncasseerd. Voor de volgende zal men een andere moeten bedenken. Het valt ons moeilijk een aantijging te bedenken, die nog gemeener is. Indien iemand daaruit echter zou besluiten, dat dit onmogelijk is en dat onze vijanden hun laatste kruit verschoten hebben, zou hij zich deerlijk vergissen. De fantaisie onzer tegenstanders op dit gebied is onbegrensd. Als zij op politiek en sociaal gebied even vindingrijk waren, zouden we een daverend tekort aan werkkrachten en een vloot nog grooter dan de Engelsche hebben.

Het bedenkelijkste echter was, dat deze aantijging bij vele volksgenooten, die niet van goeden wille ontbloot mogen worden geacht, geloof vond. Dat bewijst, dat zij het instinctief vermogen verloren hebben van de onderscheiding der geesten op het gebied van nationaal besef. Terwijl zij aan de verdachtmaking onzer vijanden het oor leenden, rees bij hen geen enkele achterdocht tegen de oranjetinten in het S.D.A.P.-gewaad.

Dit wordt minder verwonderlijk als wij bedenken, hoezeer in de laatste eeuwen het zelfrespect der natie stelselmatig verprutst is.

Kameraad Hovy heeft er in Nieuw Nederland over geschreven, handelende over onzen volkszang. In de 18e eeuw kwam het dwepen met den vreemde op. Ik hoorde daarvan onlangs nog een typeerend staaltje. De muziek van een zekeren Tarentella vond zooveel bijval, dat hij den tijd gekomen achtte voortaan maar te publiceeren onder zijn eigen Hollandschen naam. Toen kon hij zich verder wel opbergen. En dit proces voltooide zich in de 19e eeuw.

Bij dit ondermijnen van het zelfrespect der natie hebben twee onhebbelijkheden belangrijke diensten bewezen:

Ik denk allereerst aan het neerhalen en belachelijk maken van wat in ons landsverleden groot en edel was, in onze eeuw getrouwelijk voortgezet met het pacifistisch kleineeren van de helden, die goed en bloed gaven voor de vrijheid en het aanzien van ons land en volk. Werkelijk niet alleen de Batavieren moesten het ontgelden.

Aldus Potgieter in zijn: „Het Rijksmuseum te Amsterdam": „Als ware het afbreken hun lust geworden, beijveren eenige historische critici onzer dagen zich, om feiten, waarop de aloude geschiedenis roem draagt, te ontzenuwen tot fabels.... Het stoute, het groote, het reine schijnt voor hunne opvatting het gevoelen van onwaarschijnlijkheid mêe te brengen; en hoe dikwijls ook de verdichting in verrassende uitkomsten voor de waarheid onderdoe, bij hen vindt het edele slechts genaê als een droom, als een wensch der verbeelding. Of er onder dezulken zijn, die het bejammeren, dat het licht hunne wieg eenige eeuwen te vroeg bescheen, om.... den eersten Willem te kunnen verflauwen tot een blijk van productieve phantasie?" En: „Een hoogleeraar heeft U onlangs willen vertroosten door eene verhandeling, ten bewijze dat wij hooger geklommen waren dan wij kracht hadden te blijven staan; ons is het hier te moede, als waren wij dieper gezonken, dan met zulke voorvaderen, met zulke voorbeelden, in eene reeks van eeuwen te vreezen viel." Wij weten dat het geslacht dezer hoogleeraren tot op den huidigen dag allesbehalve uitgestorven is.

Als Groen van Prinsterer aan den tijd herinnerd heeft, toen een volk, dat nauwelijks een volk was, tot een eersten rang onder de mogendheden werd verhoogd, klaagt hij met een klacht, die een aanklacht was, over de opgeblazenheid eener onchristelijke wetenschap en politiek, over de onaandoenlijk-

heid voor wat terecht goed en groot heet; over de miskenning en verzekering van voormalige voortreffelijkheid en luister, over het zedelijk ontzenuwd en verlamd zijn, die aan het verderf van Gode-weerspannige natiën vooraf gaan.

En weer later schreef Beets over karakterschaarschte, over Jan Vlegel, den opvolger van Jan Salie, en wees als een der nationale kwalen aan: het wroeten in eigen ingewand. Men kan dit ook omschrijven met: het bevuilen van eigen nest.

In de tweede plaats denk ik aan het breed uitmeten van de ondeugden en vlekken, die het verleden ontsierd hebben, met een tegelijkertijd verheerlijken van de volksondeugden van het heden, zoodra iemand optreedt om die volksondeugden te geeselen, opdat de volksdeugden ruim baan krijgen. Het opsommen van de volksondeugden in het verleden was niet bedoeld als verklaring van het verval der natie, als waarschuwing voor gevaren, die onze toekomst bedreigen, maar het stond veeleer in dienst van decadent défaitisme, van cosmopolitisme en ondermijning van de volkskracht. Zoo is gemis aan zin voor orde en tucht een volksondeugd, als het gaat om het afbreken van de grootheid van het verleden. Eveneens de ,,burgerlijkheid'' van ons volk. Maar als ge daaruit de gevolgtrekking maakt, dat ons volk tot orde en tucht moet opgevoed worden, dan komt men opeens met den vrijheidszin van ons volk op de proppen, en zijn deze woorden goed voor slaafsche Duitschers maar niet voor vrije Nederlanders; en de burgerlijkheid wordt opeens een deugd bij uitnemendheid, als ge ons volk in het heden gaat opwekken tot heldhaftigheid. ,,Bij het hedendaagsche heroïsme evenwel — aldus Huizinga — zooals politieke machten het aanprijzen, ligt de prikkel in hoogmoed en barbarie. Het is de intoxicatie der gedresseerde scharen.... Burgerlijk waren ook Rembrandt, Vondel, Jan de Wit en zelfs Spinoza''.

Ook Rembrandt! Het staat er heusch in het ,,Nederland's geestesmerk''. En zelfs Spinoza!

Dat staat er heusch bij! Zelfs de Jood Spinoza verburgerlijkte in het land van Rembrandt. Dat doet toch zeker wel de deur dicht: zèlfs Spinoza!

Een treffend voorbeeld van het opvijzelen van ondeugden tot deugden leverde niemand minder dan Dr. Colijn, toen hij de niet zuinige partijenverdeeldheid in staat en volk vierde

als een bewijs van onzen veelkleurigen cultuurrijkdom; — eene verheerlijking van den torenbouw van Babel, die niet direct calvinistisch aandoet.

Ik behoef hier wel niet aan toe te voegen, dat deze onhebbelijkheden naarstig werden beoefend of uitgebuit door de cosmopolitische machten, die in staat en kerk den volksgeest en de volksziel verknoeiden en verknoeien; als daar zijn: het politiek katholicisme en protestantisme, het kapitalisme, het marxisme, het pacifisme, het barthianisme en de joodsche geest.

Zelfrespect is geen hoogmoed.

Dat willen vooral de christelijke cosmopolieten ons wijsmaken.

De tegenhanger van zelfrespect is niet nederigheid, maar niet zelden lafheid en slaafschheid. En van nationaal zelfrespect is de tegenhanger niet zelden juist de hoogmoed en het egoïsme van het individualisme.

Zelfrespect vloeit voort uit geloof. Zelfrespect eener natie uit het geloof in die natie als een Godsgedachte, in de goddelijke schepping, talenten, roeping en zending dier natie.

Dat geloof laat zich niet bewijzen, maar wel rechtvaardigen. Niet in de laatste plaats door de historie. Als onze Vaderen die historie beschreven, dan was hun motto: „De Heere heeft groote dingen aan ons gedaan".

Met hoerah-patriotisme en met het pleisteren van de graven der groote voortrekkers heeft dat zelfrespect niets te maken.

Zeker! een volk dat zijn helden uit het verleden niet eert, is geen toekomst waard. Maar dit vereeren is geen rusten op hunne lauweren, maar het besef van de verplichtingen, met welke die lauweren het nageslacht verplicht.

Dat verleden verplicht tot een strijd voor de toekomst der natie. Het zelfrespect dwingt tot de beantwoording van twee vragen: wat doet ge met hetgeen de Vaderen u nalieten en toevertrouwden? en: wat hebt ge voor de toekomst over en wat voegt ge aan het geërfde toe?

Het goed recht b.v. op het zelfstandig voortbestaan is slechts gefundeerd in het besef, dat wij geen enkel recht hebben die zelfstandigheid prijs te geven, maar den plicht haar te handhaven en te bevestigen.

Geestelijk bezit, waarmede niet gewoekerd wordt, teert onherroepelijk in. Wie het in onzen dag een lust vindt om in

Nederland te leven is een potverteerder van het verleden.

Nationaal zelfrespect vindt het geen lust te leven in een natie, die aan de zegeningen der 19e eeuwsche afgoden verbloedt, maar zet de tanden op elkaar om te strijden voor een nieuw Nederland, waarop wij trotsch zullen kunnen zijn, voor een groot Nederland, dat het groot verleden evenaart, ja overtreft, voor een Volk, dat in de rij der natiën eerbied afdwingt en daarvan Gode de eere geeft.

W. Th. B.

Beteekenis en taak van het boerendom in den nieuwen tijd

In den demo-liberalen tijd was het boerendom slechts een latent begrip; het bestond slechts als vak naast anderen, hoogstens als stand naast anderen; een bepaald doel of een bepaalden plicht in het raam eener volksgemeenschap bezat het niet. De democratische tijd bracht geen diepere waarden naar boven, geen hooger doel of roeping, de tijd dacht oppervlakkig en was tevreden met de banale dingen van een oppervlakkig bestaan. De in de stad geboren democratie, die alles gelijk wilde maken, nivelleeren, ontnam den zin aan vele dingen, die hun aparte taak hadden voor het volkswelzijn.

Zoo verkreeg vanzelf het boerendom, wiens bijzondere taak niet gekend werd, een asschepoesterstaak in de volkshuishouding. Een onzer grootste denkers, Bolland, de ondergangssymptomen der democratie voorziende, sprak als zijne meening uit, dat de stedelijke bevolking zorgeloos teert op den arbeid van anderen, allereerst van het landvolk, daarmede eveneens het gebrek aan dieperen zin der democratie uitsprekende. Nog

duidelijker was een andere wijsgeer n.l. Spengler, die schreef: „Het in den bodem wortelende landvolk voor de poorten der groote steden, die thans de beschaving representeeren, telt niet meer mede. Volk, dat is thans de stedelijke bevolking, een anorganische massa. De landman is niet democraat, want dit begrip behoort bij het mechanische, stedelijk leven, waarin voor den organischen mensch geen plaats is".

Zoo heeft de democratische tijd, die een bij uitstek materialistische was, weinig diepere cultuurwaarden naar voren gebracht en is het boerendom, dat alleen naar zijn materieele prestatie werd beoordeeld, veracht. Twintig duizend gulden in den handel, gaf meer dan honderdduizend in een boerderij, heette het in Groningerland met welke Amerikaansche opvatting de afstand van den boer tot den zakenman en hun beteekenis in het volksleven van dien tijd vrij juist was weergegeven.

Zoo ver was deze democratische tijd van het land, de bakermat van het volk, verwijderd geraakt, dat de beteekenis van een in volk en bodem wortelende samenleving niet meer werd erkend.

Hoe kunnen personen, die worden aangezien als mannen van beteekenis in den landbouw, nog den democratischen naam hoog houden? Eenvoudig omdat zij kinderen zijn van den democratischen tijd, omdat hunne gedachten nog geheel wortelen in den materialistischen strijd, waarvan die democratie zoo zeer het hoogtepunt vormde, van klassestrijd, van onder elkaar betwisten van prijzen en loonen, van de positie en bestaanszekerheid van persoon en klassen. Door den een tegen den ander op te zetten, door de verdeeling in het middelpunt der belangstelling te rukken, hebben zij het volk inderdaad verdeeld.

Eenheid door democratie, het is de leuze, welke de waarheid inderdaad op den kop zet. Stedelijke culturen, heet het elders, hebben alijd een democratische leiding gehad, landelijke culturen daarentegen steeds aristocratische d.i. leiding van de besten. En stedelijke culturen hebben steeds het volk opgelost, van den bodem vervreemd, terwijl de landelijke culturen steeds samenbonden, de volkeren in eendracht marcheerden om de hoogere leiding. Nu is in Europa de democratische opvatting aan het tanen geraakt, over de geheele linie mislukt, het laatst

in de politiek, toen het democratische volksfront (in Nederland moet nog die phaze afgespeeld worden) de absolute leiding veroverde. Toen was het pleit beslist in Rusland, in Duitschland, in Frankrijk, de hoogste punten van verval vielen samen met de uiterste consequenties van de democratie. En bij deze conjunctuurhoogtepunten is overal de boer vertrapt, het boerendom een zinledige phraze geworden.

Toen groeide er in Europa een nieuwe koers; een andere wereldbeschouwing ontlook op de puinhoopen der democratie. En in plaats van dat de boer veracht werd, de asschepoester van 't volk, het boerendom zonder doel en zin, werd 't bij de nieuwe maatschappijbeschouwing, de krachtige zuil, waaraan heel het volk opnieuw zich zou oprichten. Jammer is het, dat dit in leidende kringen van de Nederlandsche boerenorganisaties nog niet is begrepen; in vele boerenkringen is het echter intuïtief wel aangevoeld.

De oude koers legde het zwaartepunt op de verdeeling, op het geldbedrijf en op de algemeene economie; de nieuwe koers gaat uit van de productie, van haar belang voor de volkswelvaart, is saamgeweven met het geheele volk.

In groote trekken is het thans de samenbindende kracht die leidt, waar voorheen de verdeelende die macht bezat. Of om het nog scherper uit te drukken, waar vroeger de geldjood heerschte, komt nu de boer te zetelen. Het is een beeldspraak, die bij elke regeneratie van een volk opgaat.

Het is jammer, dat een landbouw-econoom, wien de leiding werd aangeboden van een voor enkele jaren uit volk en bodem gegroeide organisatie, de nieuwste teekenen des tijds niet heeft verstaan en de schare der volgelingen voorttrok in het oude spoor van liberalisme en democratie.

Waar de eerste teekenen van een nieuwen geest uit Duitschland kwamen, werden zij bij voorbaat gehaat en niet eens bestudeerd. Maar Duitschland had alleen daarom de nieuwe gedachte eerder gebaard dan wij, omdat daar het volk meer had geleden, omdat daar de oude machten van liberalisme, democratie en kapitalisme hun laatste troeven hadden uitgespeeld op een aan den afgrond staand volk.... en het spel hadden verloren, waardoor dit volk werd gered.

In Nederland hadden de oude machten nog niet alles opgesoupeerd, was nog niet genoeg geleden, men kon zich hier

nog de luxe veroorloven de oude machten nog aan het bewind te laten, de nieuwe te ontkennen en haar doorbraak te beletten.

Het is ook jammer, dat een nieuwe, uit volk en bodem, opgerezen organisatie nog op de oude machten wil steunen, liberalisme en democratie nog wil opkalefateren en de groote gedachte van het Nationaal-Socialisme, het volksche principe en de boerenidee niet wil begrijpen.

Dat is jammer, omdat de organisatie, spontaan gegroeid uit volk en bodem, van zooveel nut voor de verspreiding der volksche wereldbeschouwing kan zijn. Omdat deze volksche wereldbeschouwing den boer in het volle licht zijner waarde stelt, het boerendom een diepe beteekenis en zin geeft, waar de democratie beide uit principe ontkent. En geestelijk stagneert een nieuwe organisatie, als de stuwing der ideeën van den nieuwen tijd ontbreekt. Daarentegen wordt de Nationaal-Socialistische Beweging gesteund door de nieuwe volksche gedachte (volk in zijn geheel met als prototype den boer), komt hier de organische samenwerking van heel het volk, dat de democratie verdeelde, steeds meer naar voren. Het Nationaal-Socialisme met zijn volksche gedachte ploegt de vore van den nieuwen tijd. Zou de Nederlandsche boer dit het laatst begrijpen, zou hij zoo versteedscht en verdemocratischt zijn, dat hij zijn eigen roeping niet erkent, nu de tijd er om schreeuwt?

B.

Hou zee!

Wij zijn op marsch, wij trekken door de straten
En straks gaat heel 't ontwaakte Neerland mee!
Wij zijn op marsch! Op zij! Met ons valt niet te praten:
Aan ons de straat! Aan ons de straat! Hou zee!

Ons drijft een droom, de droom van dien Oranje,
Die ons als één groot Volk zag voorwaarts gaan;
Die Noord en Zuid vereend' in d' opstand tegen Spanje,
Maar werd vermoord, eer 't werk was afgedaan.

Ons roept een stem, de stem van onze vaad'ren,
Om 't eigen land, waar d' eigen geest regeert;
Wij zien een dageraad, een grootsche toekomst naad'ren,
Een nieuwe staat, die Tucht en Arbeid eert.
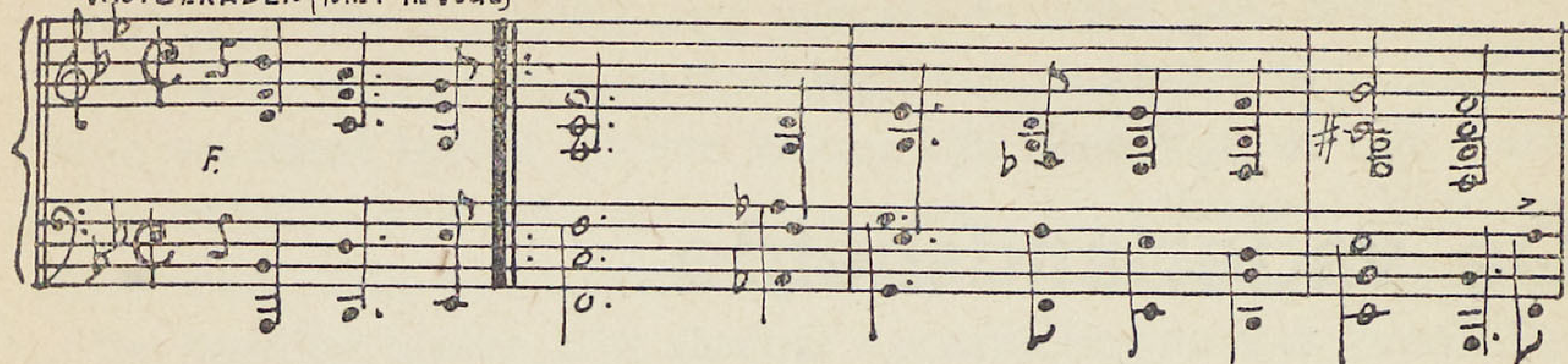
Wij zijn op marsch, wij trekken door de straten
En straks gaat heel 't ontwaakte Neerland mee!
Wij zijn op marsch! Op zij! Met ons valt niet te praten:
Aan ons de straat! Aan ons de straat! Hou zee!

W. DE RIJKE
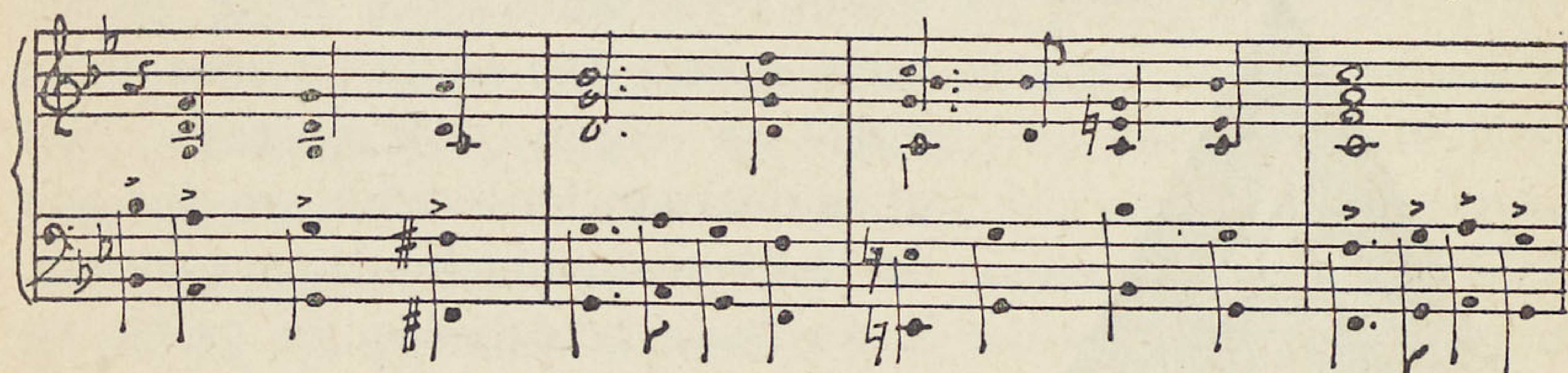
Hou zee!

W. de Rijke *J. Zwaan*
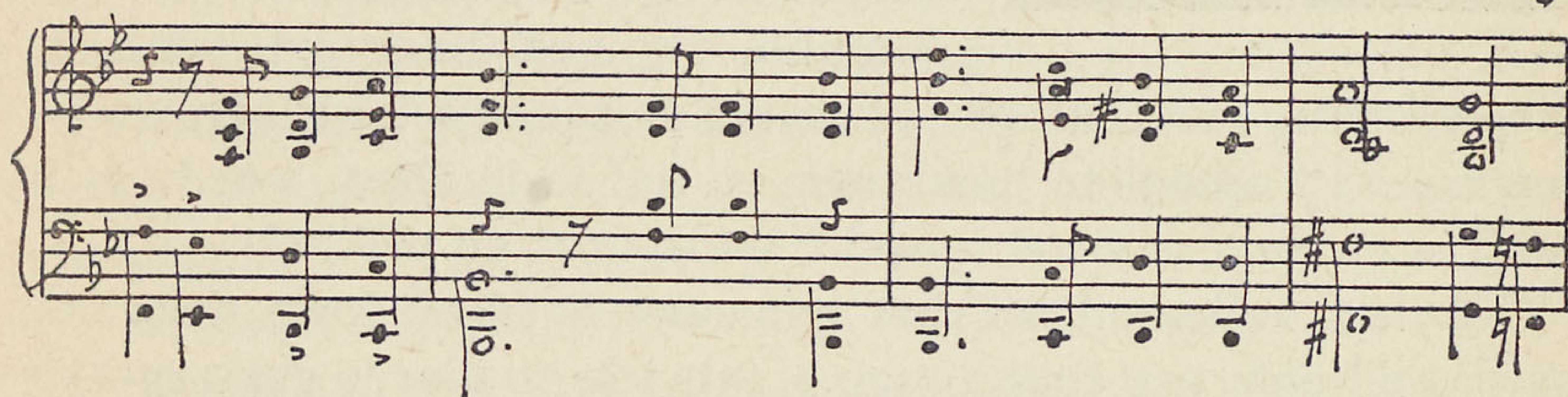
WIJ ZIJN OP MARSCH, WIJ TREKKEN DOOR DE STRA_TEN

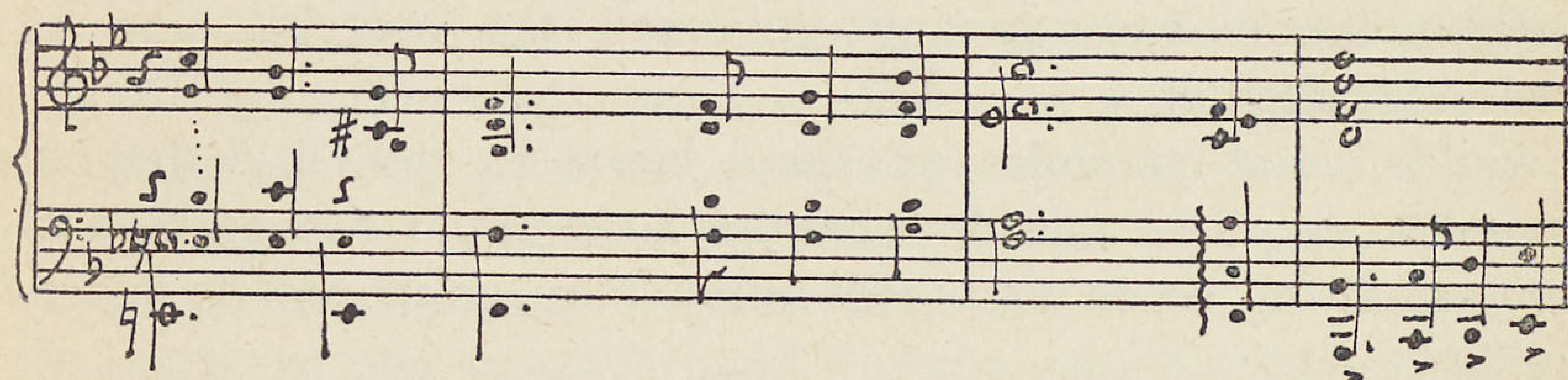
EN STRAKS GAAT HEEL 'T ONT_WAAKTE NEERLAND MEE!
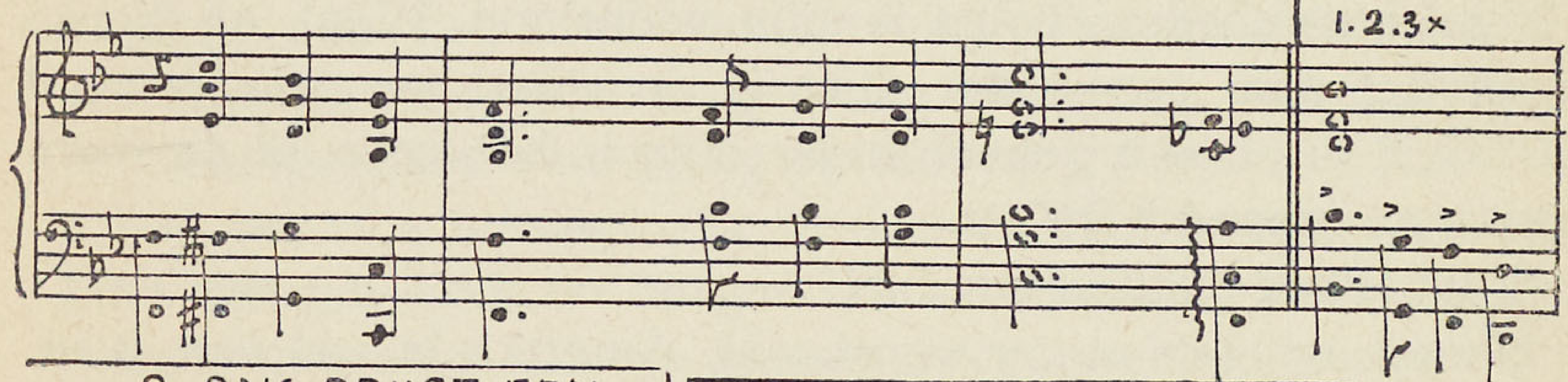

WIJ ZIJN OP MARSCH, OP ZIJ! MET ONS VALT NIET TE PRA_TEN:

AAN ONS DE STRAAT! AAN ONS DE STAAT! HOU ZEE!

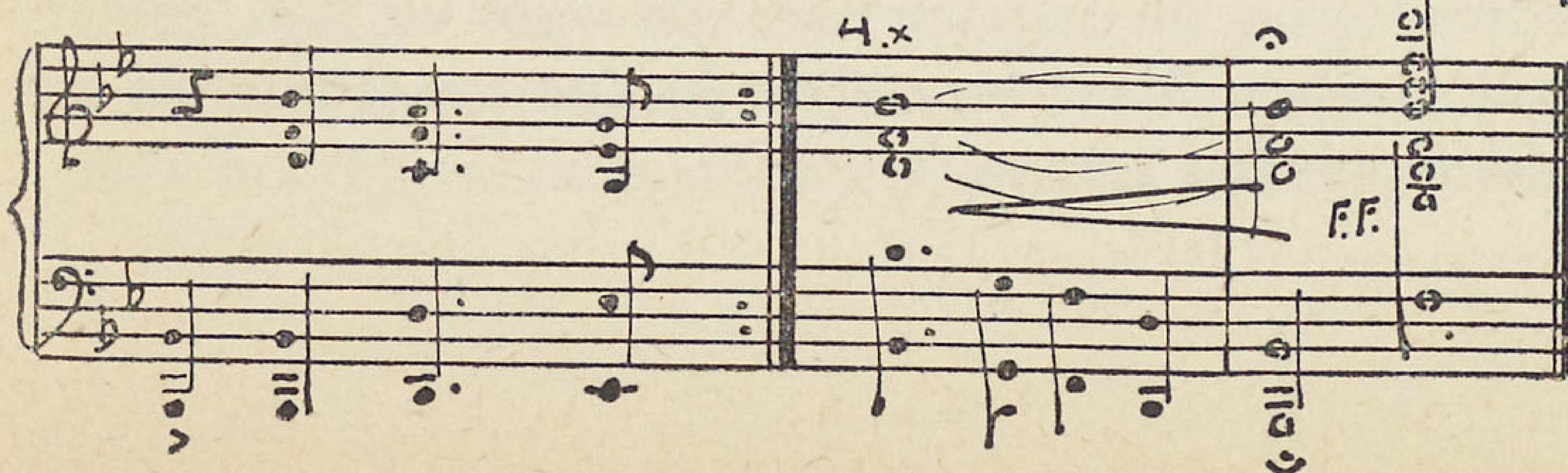

AAN ONS DE STRAAT! AAN ONS DE STAAT! HOU_ZEE!

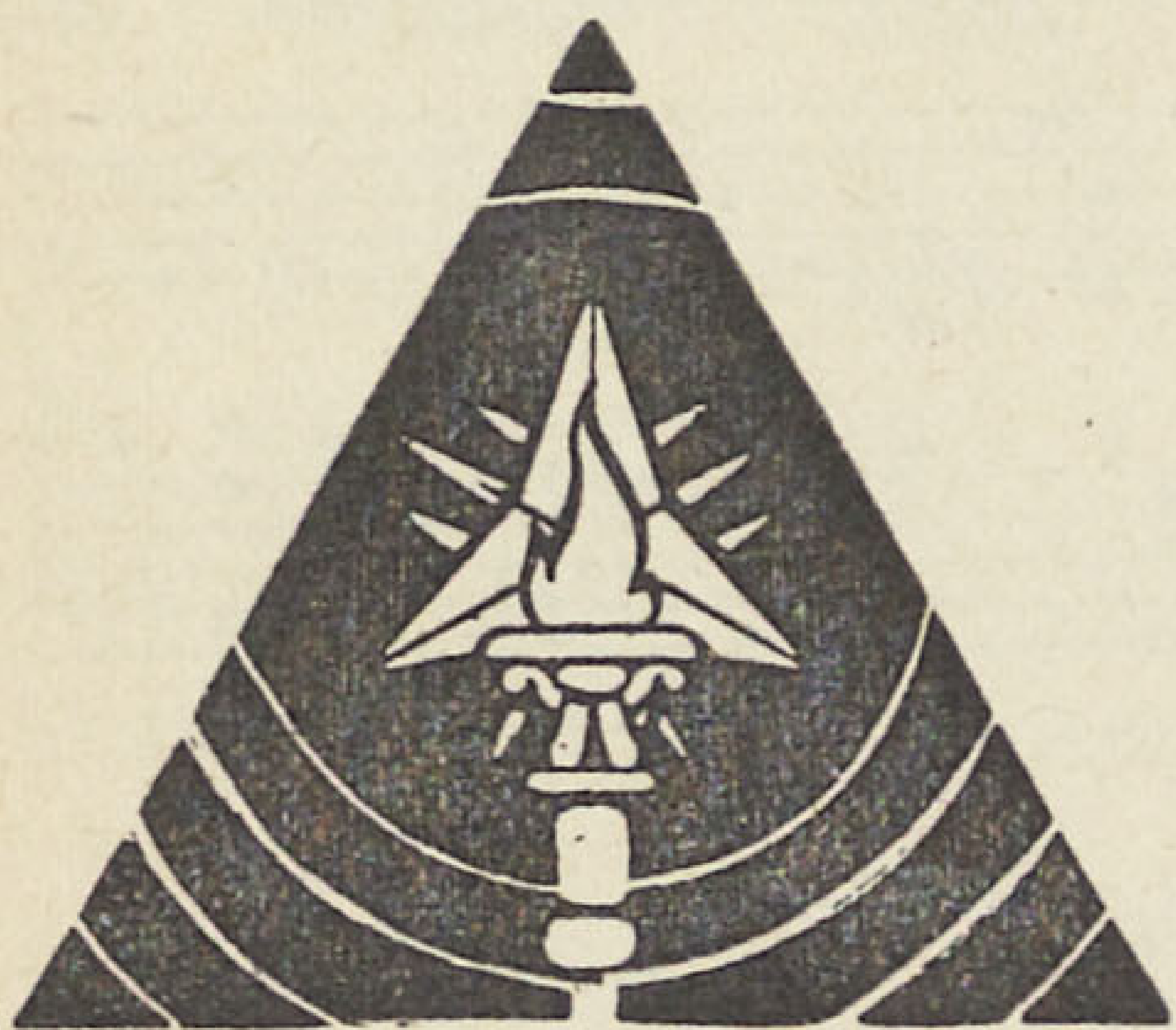
2. ONS DRIJFT EEN
3 ONS ROEPT EEN

4. ZEE!

De vaderlandsliefde

I.

De vaderlandsliefde is in wezen niets anders dan de liefde voor eigen volk en eigen volksbestaan, met alles daaraan verbonden, en dus ook de liefde voor het land der vaderen. Deze vaderlandsliefde, is gelijk de ouderliefde, voor elk mensch een plicht; de onverschilligheid daarvoor kunnen wij een ondeugd noemen. Diep en innig menschelijk is daarom de zedelijkheidsleer, welke den mensch oplegt te beminnen en lief te hebben, wat in zich goed is en hem daartoe opwekt, aanspoort en prikkelt.

Ook het volksoordeel, het gemeene oordeel, kent deze natuurlijke liefde een zeer hooge plaats toe en hier is geen sprake van blind-instinctief-oordeel: de volkskinderen zijn tot een gelijkluidende beoordeeling gekomen ten opzichte van de vaderlandsliefde.

Liefde voor iemands vaderland bevat in zich drie dingen: namelijk de plicht van dankbaarheid, de plicht van eerbied of hoogschatting, en de plicht van hulpbetoon, gelijk ook de ouderliefde bevat.

Vragen wij bijv. in Amerika een Pool: wat is Uw vaderland? Hij zal antwoorden: Polen is mijn vaderland. Want, en hierop komt het aan, een ander ding is de staat, waarvan iemand BURGER is en een geheel ander ding is het volk, of de stam, waarvan iemand KIND is.

Volk is een „natuur-product".

Nemen wij een ander voorbeeld. Amerika is wel een staat, maar bestaat uit meerdere volksdeelen, de staat België bestaat uit twee volksdeelen, en Engeland bestaat weer uit vele volken en vele volksdeelen. Staat en volk zijn dus verschillende en goed te onderscheiden zaken.

In het spraakgebruik komen wij ook tegen nationaal bloed, maar wie van ons heeft ooit van staatsbloed gehoord?

Op deze wijze kan men doorgaan met duidelijk te maken, dat volk en staat totaal andere zaken zijn. Zoo zijn er ook nationale dansen, baksels, muziek, spelen, vertellingen, kluchten, maar een staat heeft geen eigen dansen, muziek, baksels enz.

De huidige staten zijn slechts verzamelingen van menschen, de volksgemeenschap is door de natuur zelve geschapen.

Een staat bestaat uit provincie's en gemeenten, soms aangevuld met eenige overzeesche deelen, maar een volksgemeenschap bestaat uit gezinnen en familie's, in hoofdzaak uit bloedverwanten. In een volk vindt men ook een aantal domineerende zielseigenschappen, die men bij alle zonen en dochters van het volk zal terugvinden. Zij hebben dezelfde ingeschapen natuur en dus als volk ook een ingeschapen richting. Een volk is een gemoedseenheid, een psychologische, een zielseenheid. Van nature is er dus ook volksverbondenheid en lotsgebondenheid: de natuurlijke gemeenschapsbanden of de volksverbondenheid zijn de natuurlijke voorwaarden van menschelijk leven en werken.

Wanneer wij dan ook vragen, wat de Japanneezen voor een volk zijn dan gaat het in de eerste plaats om den eigen aard, karakter, zeden en gewoonten; in één woord, het hart maakt iemand tot kind van zijn volk. Zoolang dan ook het domineerende hetzelfde blijft, zoolang blijft een volk zichzelf.

Verder pleegt men niet-passende staten op te ruimen en te vervangen, maar volken opruimen is een zeer moeilijk werk.

Daarvandaan komt het dan ook, dat ongelijke volken zoo moeilijk in **één** staatsverband kunnen samenleven en dikwijls blijken zelfs elkanders vijanden te zijn. Eén van volk zegt immers: één van hart, van gemoed, van gevoelens, één in afkeer, van oordeel over goed en niet-goed, van aangenaam en onaangenaam, van nuttig en niet-nuttig enz.

Het woord kind zegt ook veel meer dan burger, en wij zijn **kind** van ons volk en **burger** van onzen staat. Volk staat ook hooger dan staat. En de meeste staten hebben vergeten, dat een staat zonder volk gelijk is aan een beurs zonder geld, maar wel kunnen volken bestaan zonder staatsorganisatie. Een staat heeft de levenssappen en levenskrachten van het betrokken volk noodig en de beste staatswetten zijn die, welke opwellen

uit de gevoelens, uit het hart van het volk. Een goed staatsbestuur moet dan ook altijd het oor te luisteren leggen op de wenschen en verlangens van de volksziel. Als een volk echter niet deugt, dan zal het beste staatsbestel ook niet helpen, maar onder een niet-deugend staatsbestuur kan een volk zelf nog wel een tijd lang gezond blijven.

Let ook eens op het duurzame, op het natuurkrachtige van een volk boven dat van een staat? Eeuwen trotseerende staten kunnen soms in een paar dagen verdwijnen of soms zelfs in een dag en er blijft dan niets van over, maar volken verdwijnen zoo spoedig niet, omdat zij daarvoor eeuwen noodig hebben. Deze verdwijning gaat veel langzamer in zijn werk. Volken blijven eeuwen lang bestaan, zelfs te midden van vijanden en schijnen zelfs onvergankelijk te zijn.

Dit komt daardoor, dat volken groeien gelijk de boomen, van nature en als vanzelf, gelijk ook de gezinnen en familie's groeien. En natuurlijk heeft de natuur meer duurzaamheid dan menschenwerk, vooral, wanneer het menschenwerk het pad van de natuur verlaat,. gelijk met zoovele staten het geval is geweest, en het menschenwerk op die wijze zichzelve verteert en verkwijnt. Volken zijn dus natuurkrachtig en gaan voor eeuwen niet uit den weg. Ook zal de volksgeest steeds blijven leven en gaat voor het gebruiken van geweld niet opzij.

Er is dus een driedubbele band, waarmede elk volkskind aan zijn vaderland verbonden is, te weten: de plicht van dankbaarheid, van hoogschatting en van hulpbetoon. Dit is de leer van twee der grootste wijsgeeren, die de wereld gezien heeft, den Griek Aristoteles en Thomas van Aquino.

Iemand, die koud en onverschillig is voor zijn vaderland, heeft zijn eigen volk al in het hart verraden: het is een soort volksverraad.

Vooreerst de plicht van dankbaarheid. Om dit in te zien, is noodig na te gaan en een rekening op te maken van de weldaden, die een volk aan zijn kind bewijst. Het volkskind komt voort uit de volksgemeenschap, wordt er in opgevoed en er in tot rijpheid gebracht. En zulks gebeurt niet in een menschengemeenschap-in-staatsverband, ook niet in een verzameling van elkaar vreemde menschen, maar gebeurt immer in de gemeenschappen der bestaande volken.

Een mensch wil zoo graag vergeten, dat hij een stumper is, als hij op de wereld komt, nog grooter dan een jonge eendvogel, die al terstond kan zwemmen als de beste. Als wij op de wereld komen, vinden wij alles klaar en ook gereed om ervan te profiteeren, wat de voorgeslachten hebben tot stand gebracht. Denk bijv. aan onze hoogstaande bouwlanden en veeweiden, onze dijken of anderszins, onze vaarten en wegen. De groote vruchtbaarheid van onzen bodem is hun werk.

Wij hebben aan ons volk dan ook veel meer te danken dan wij eigenlijk wel durven veronderstellen, bovendien hebben wij hetzelfde bloed, dezelfde natuur en hebben de bloed- en bodemwetten met elkaar gemeen.

Door de volksgemeenschap werden wij wat wij zijn en wij kunnen ook alleen maar **in** en **door** de volksgemeenschap leven. De volksgemeenschap is het huis der stoffelijke en geestelijke weldaden waarmede het bestaan van den enkeling verrijkt wordt.

Verder houdt de vaderlandsliefde op de tweede plaats in een groote hoogachting voor de nationale goederen: met andere woorden wij moeten ons vaderland eeren, zooals wij onze ouders moeten eeren. En iemand eeren zegt niets anders dan: iemands grootheid of hoogheid erkennen en belijden. Ons vaderland eeren en hoogschatten is dus niets anders dan zijn grootheid en hooge eigenschappen willen inzien en belijden. Derhalve moet elkeen zijn vaderland eeren, omdat elk volk naast zijn tekorten en gebreken, altijd een menigte zielseigenschappen bezit, waar de deugd van een volkskind het niet bij halen kan.

Let ook maar eens op het duurzame van een nationale deugd naast het korte bestaan van een eenlingsdeugd? Een volk is te prijzen om zijn eerbare en strenge zeden, gelijk Tacitus de Germanen moest nageven, en dat duurt dan eeuwen en eeuwen lang zoo door, terwijl de volkskinderen, de eenlingen, ondertusschen komen en gaan. Het volk is dus ook tegenover het volkskind het blijvende en het volkskind zelf het tijdelijke. Om de duurzaamheid alleen straalt een nationale deugd met veel feller glans dan de deugd van het volkskind.

Met het kwade gaat het precies zoo: een nationale ondeugd is het ergste, al is het alleen maar om haar duurzaamheid.

Een volk heeft ook eeuwen om aan te leeren en zich te

verbeteren, kan zich gedurende eeuwen toeleggen op groote dingen en kan daarom het ideaal van volslagen en volkomen menschelijkheid beter nabij komen. Een volk is dus ook meer mans, in tijdelijke zoowel als geestelijke dingen.

Daarom is het goede van een volksziel veel hooger te achten en te waardeeren dan het goede van den mensch alleen en is het kwade in een volk veel meer te vreezen.

Als een volk eenmaal ondeugend geworden is, dan blijft het ook meestal niet bij een ondeugd, en de geheele nasleep van ondeugden zal over dat volk losbreken.

Een volksgemeenschap, mits gezond, is een kweekbed van deugden, een uiteengevallen volk een kweekbed van ondeugden, omdat dan het geheele complex van hartstochten zal optreden.

Elk volkskind moet zijn volk ook hoogachten, omdat het grooter verstand bezit dan het volkskind zelf en ook over veel meer ondervinding kan beschikken. Kan soms een enkeling de volkstaal verbeteren? Kunnen soms de huidige democratische leiders een volksgemeenschap opbouwen?

Het volk maakt ook het openbaar fatsoen, dat zoovele menschen in de teugels houdt, voorzichtige manieren van doen, die veel aanleiding tot kwaad wegnemen en de deugd bewaren.

Bij een opwaartsche stuwing is een volk ook niet te keeren, maar een eenling zal men wel in toom kunnen houden. Verder is de waarde van een volksgeest zoo hoog, omdat zijn invloed op de volkskinderen zoo buitengewoon groot is.

Zelfs hoorden wij wel eens hoogstaande theologen zeggen: „Elk mensch bezit den aard van zijn volk, **meer nog dan van eigen ouders".** Zoo de ouden zongen, zoo piepen de jongen, is bij een volk altijd waar, al zijn er dan wel eens storingen in het groeiproces van het volk, zooals wij heden meemaken.

Als het volk los-bandig is, loopt het volkskind gevaar het ook te wezen. Het ziet niet anders, hoort immers niet anders en denkt op het laatst, dat het zoo behoort en niet anders kan.

Elk volkskind denkt gelijk het volk denkt, voelt gelijk de volksziel voelt, en zoo raakt het in het gunstigste geval vol volksgeest, meer en dieper, dan het zelf weet.

Als wij dus eer moeten geven aan de deugd van een eenling, hoeveel te meer dan aan de deugd van 'n geheel volk. Tenslotte is ons ontstaan en ons bestaan ook aan het volk te danken. Is

het dus met ons volk niet meer in orde, dan zal ons bestaan er ook onder moeten lijden.

Deze is de grond, de vaste grond van het voegzame, het behoorlijke, het verplichtende van de vaderlandsliefde. Die zijn volk veracht of durft neerhalen, schandvlekt zichzelf, want er staat geschreven: de schande van de moeder zal het kind niet tot glorie gedijen. Die zijn volk in stukken helpt scheuren en dus helpt liquideeren is geen haar beter, maar ondergraaft bovendien eigen bestaansgrond en tevens dien zijner mede-volksgenooten.

De hoogschatting van eigen volk is dan ook een internationaal verschijnsel, waaraan elk mensch mee doet, meer dan hij vaak zelf weet.

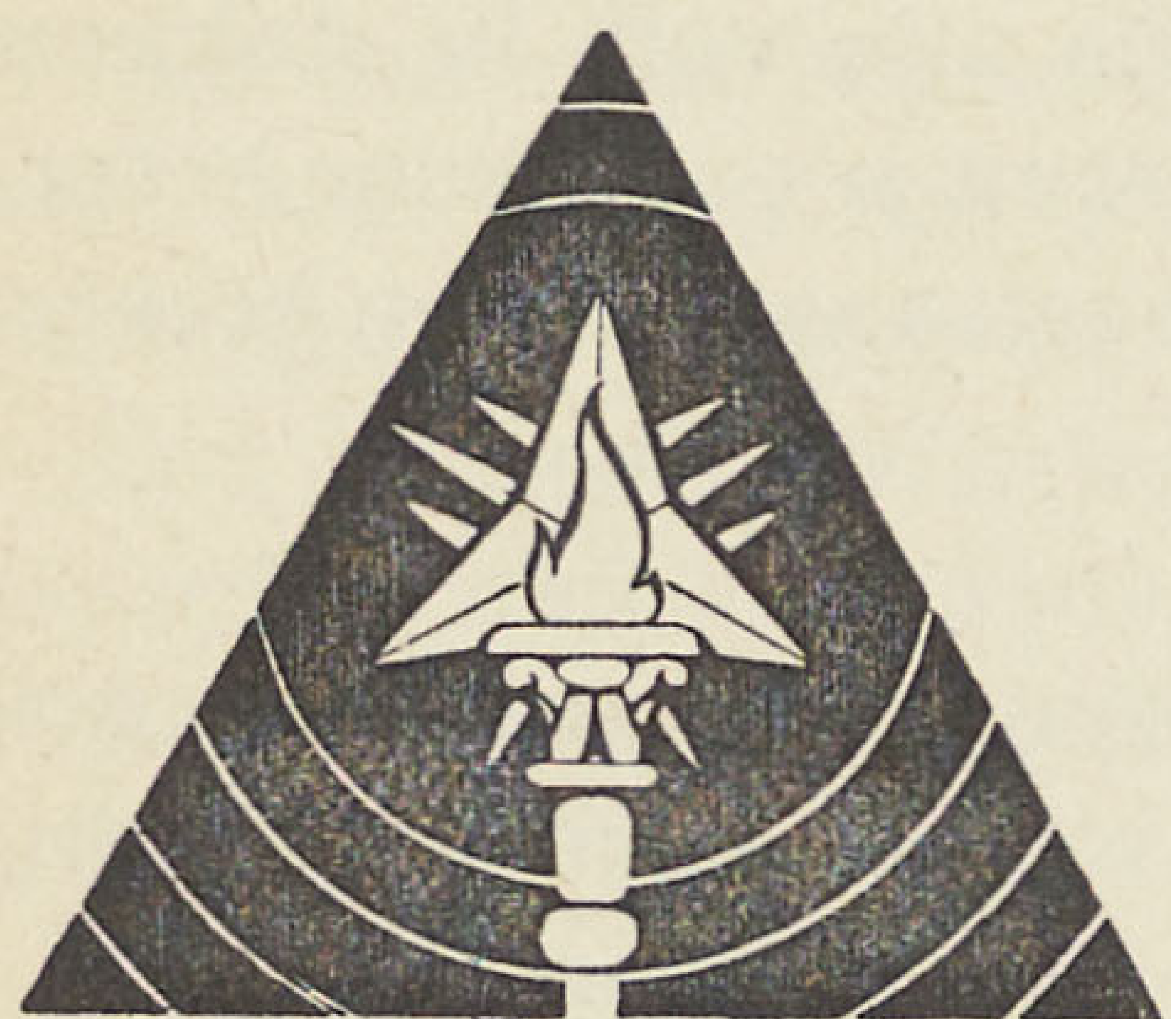
Zie eens naar de Chineezen, welk een eerbied zij hebben voor hun voorouders! Zelfs zijn er volken, die zich als van hemelsche afkomst beschouwen. Maar dat men eigen volk met glorie tracht te omstralen, vindt men bijna bij alle volken.

Een oprecht kind van zijn volk moet dan ook zijn best doen om het mooie en groote van eigen volk te kennen en te bewonderen en ook aan anderen kenbaar te maken. En een dergelijke hoogschatting **kan men onmogelijk afgodendienst noemen, want het is een natuurlijk gevolg van de vaderlandsliefde.**

In een volgend artikel bespreken wij den derden plicht dezer liefde.

P. SCHR.

Gebruikt Uw Nederlandsche taal!

Waarom zoudt U zeggen, dat U iemand niet wilt „derangeeren" wanneer U bedoelt, dat U hem niet in ongelegenheid wilt brengen of lastig vallen. Natuurlijk kunt U hem vragen U te excuseeren, als U het wèl doet, maar waarom zou hij U niet evengoed kunnen verontschuldigen? U kunt met evenveel moeite iemand ergens opmerkzaam op maken als dat U hem er op attent maakt. Als U voor iets geen interesse hebt, ontbreekt het U toch zeker eenvoudig aan belangstelling? De kwaliteit en de kwantiteit worden er niet minder door wanneer U hoedanigheid of soort en hoeveelheid gebruikt. Uw geestdrift behoeft volstrekt niet onder te doen voor Uw enthousiasme. Uw mentaliteit zal er niet onder lijden, wanneer Uw geestesgesteldheid maar in orde is!

Zoo zouden wij nog vele kolommen lang voort kunnen gaan, maar.... het Nederlandsch heeft toch ook zijn moeilijkheden. KENT U ook werkelijk Uw Nederlandsche taal?

U kunt over deze vraag nu wel schampermuilen (glimlachen) en ons snarrig (bits) antwoorden dat al dat nijfelen (goochelen) met vreemde woorden ook zijn goede zijde heeft. U kunt nu wel vertellen, dat het er bij die menschen zoo nuver (net, zindelijk) uit ziet, dat U niet zoudt neutelen of nuffen (talmen), om van hun tafel flink te smetsen (smullen), maar.... begrijpt U het dan ook? Indien U nechtig (naarstig) zoekt, vindt U vele van deze woorden. Het vleesch kunt U in de pan lustig snerken of snirsen (braden) laten. Met menschen, die ter smuik (in 't geheim) hun mede-menschen bekladden, hebt U natuurlijk niet veel op.

Ziet U wel: ook ons Nederlandsch is niet zóó eenvoudig en toch zijn het Nederlandsche woorden en — wie kent ze nog. Zoo zijn er duizenden.... en waarom, indien wij zèlf zoo

woordenrijk zijn, dan te leenen bij onze buren, wier talen zeker niet rijker aan woorden zijn dan de onze!

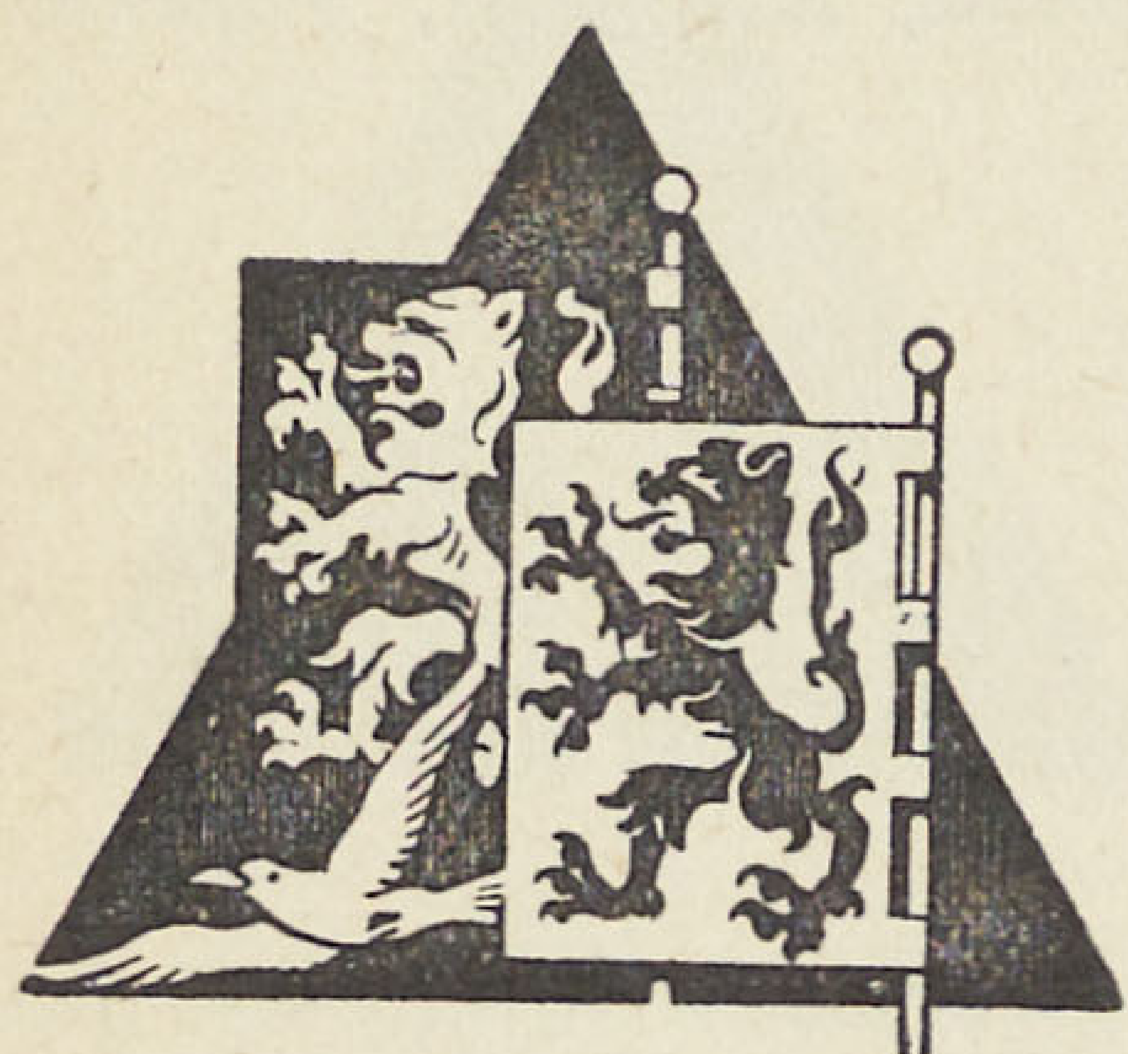
Is het dan niet een soort geestelijke armoede of gemakzucht om tóch die vreemde woorden te gebruiken?

Dus — weg er mee en waar een Nederlandsch woord bestaat, geen vreemd woord gebruiken. Anders komt U voor gekke dingen te staan, zooals eens een kameraad, die met het woord „blamage" in den knoop zat en er lustig „blamagé" van maakte!

(„Op eigen kracht", Kringblad, Kring 81, Veluwe).

Wisselende aspecten der Vlaamsche Beweging

VI

Het is niet wel doenlijk om binnen het bestel van deze artikelenreeks het activisme in zijn ontwikkeling en werkzaamheid van stap tot stap te volgen.

In groote trekken zijn de verschillende schakeeringen in de activistische gelederen terug te brengen op twee hoofdstroomingen: de Unionisten en de Nationale Jong-Vlaamsche Beweging, waarvan Domela Nieuwenhuis Nijegaard de bezielende kracht was. De Unionisten ijverden evenzeer als de Jong Vlamingen voor een zelfstandig Vlaamsch volksdom, doch wilden dit verwezenlijkt zien in een hersteld België, dat evenwel op federatieven grondslag zou moeten worden ingericht. Hun streven is in woorden te brengen onder de formule: „naar een zelfstandig Vlaanderen in een vrij en onafhankelijk België". Het zwaartepunt der Unionisten lag in de havenstad Antwerpen, waar men zich in economisch opzicht sterk aangewezen voelde op het Waalsche achterland.

De Jong-Vlamingen hadden echter radicaal met den staat België gebroken, in de overtuiging, dat van een bevrijding van verfranschende overheersching voor Vlaanderen niets zou komen zoolang het op eenigerlei wijze tezamen met Wallonië in een staat gevangen bleef. Want al zou er dan ook cultureele antinomie bestaan, het gemeenschappelijk hebben van verschillende instellingen als vorstenhuis, leger, spoorwegen, koloniën, muntstelsel e.d. zou niettemin den weg openen voor Waalsche overheersching en achterstelling van Vlaanderen. Slechts in 'n zelfstandigen Vlaamschen staat zou de ongestoorde ontwikkeling van het Vlaamsche volk gewaarborgd kunnen

worden. Deze twee kampen stonden meermalen scherp tegenover elkaar, en het wederzijdsche misverstand werd nog in de hand gewerkt door het feit dat beide partijen invloed trachtten uit te oefenen op de Duitsche overheid. Dit was voor de Vlamingen niet te vermijden, omdat eenerzijds de Duitsche overheid volgens de Haagsche conventie de wettige regeering vormde, zooals in het vorige artikel reeds gezegd is, anderzijds de Duitsche steun voor het verkrijgen van een gunstige regeling voor Vlaanderen bij de eventueele vredesonderhandelingen noodzakelijk was. Zoo had men dus den bezetter aan den eenen kant te beschouwen als de regeering, aan den anderen kant als een bondgenoot tegen de uitgeweken Belgische regeering en de met haar verbonden entente-machten, waardoor men dus het neutraliteits-standpunt eenigszins moest prijsgeven. Deze twijfelachtige situatie gaf aanleiding tot wantrouwen en verwijten over en weer.

De toestand werd er overigens door de tweeslachtige houding der Duitsche overheid niet overzichtelijker op. Want ook daar bestond verschil van inzicht over den toekomstigen status van België. Tegenover de militaire partij die in annexatie van heel België of in ieder geval van de kust, de meest wenschelijke oplossing zag, stond de burgerlijke partij (Rijksregeering, diplomaten, ambtenarij) die meer voelden voor een herstel van België, waarbij evenwel waarborgen moesten verkregen worden dat het zich niet zou aansluiten bij een aan Duitschland vijandig verbond. Deze waarborgen achtte men aanwezig in een federatieve inrichting van den staat. Zoo moest men aan die zijde wel veel voelen voor de denkbeelden der Unionisten, die om dezen bijval door de Jong Vlamingen vaak werden hard gevallen. De Jong Vlamingen waren evenwel niet minder genegen tot contact met den bezetter om er hun zienswijze te propageeren.

Tragisch (en voor Noord-Nederland beschamend) is het dat zij, innerlijk overtuigd van de noodzakelijkheid, dat Vlaanderen om naar eigen aard te leven zich moest vereenigen met Noord-Nederland, door de afwijzende houding der Nederlanders gedwongen waren hun plannen te richten naar een aanleunen bij het Duitsche Rijk.

Ondanks de onderlinge wrijvingen was de zin voor samenwerking bij de activisten toch sterker dan de versplinterende

krachten. De oprichting van den Raad van Vlaanderen, 4 Februari 1917, als een leiding gevend lichaam voor alle activistische middens, die de Vlaamsche beweging naar buiten vertegenwoordigen zou, naar men hoopte ook op een gebeurlijke vredesconferentie, was hiervan het bewijs. Want dit dient terloops even aangestipt, dat de Vlaamsch-Belgische tegenstelling allengs was gaan uitgroeien tot een internationale aangelegenheid en niet meer een zaak van binnenlandsch belang was.

Helaas, tegen het einde van den wereldoorlog keerde het tij voor de Vlamingen. Toen het den Duitschers klaar werd, dat op een totaal verslaan der vijanden niet meer te rekenen viel, en men moest gaan denken over een vrede door onderhandeling, werd meer en meer de neiging merkbaar om de Vlamingen aan hun lot over te laten.

Dit verzwakte in de eerste plaats het standpunt der Unionisten en naarmate de houding van de Duitsche instanties tegenover den Raad van Vlaanderen stroever werd, naderde men meer en meer tot het standpunt dat de Vlamingen eigen lot zelf in handen moesten nemen en hun handelwijze zelfstandig moesten bepalen, onafhankelijk van de Duitsche overheden.

Dit leidde 22 December 1917 tot uitroeping van Vlaanderens zelfstandigheid in een bewogen zitting van den Raad. Deze revolutionnaire daad moge dan zonder onmiddellijke uitwerking zijn geweest, haar stoutmoedige vooruitstrevendheid is voor de Vlaamsche beweging van het grootste gewicht.

Het is de bekroning van een geestelijke ontwikkeling die haar aanvang nam bij Vermeylen's „Kritiek" en Rodenbach's Blauwvoeterie. Het dreigement van senator Dupont was door de Vlamingen overgenomen en veelvoudig versterkt.

Nog een andere gebeurtenis was van grooten invloed op de houding der activisten. In den nacht van 30 April op 1 Mei 1918 stak een afvaardiging van de Vlaamsche soldaten aan het IJzerfront over naar de Duitsche loopgraven, om in verbinding te treden met de Vlaamsche activistische leiders, en verslag uit te brengen, over de toestanden aan het front.

De Vlaamsch vijandige houding der hoogere legerautoriteiten, die in het vorig artikel reeds ter sprake werd gebracht, had zich niet gewijzigd. De jaarlijksche IJzerbedevaarten hebben aan die misstanden voldoende bekendheid gegeven.

Met groote voldoening vernamen de Vlaamsche jongens aan het front de berichten, die af en toe kwamen overwaaien over den vooruitgang der Vlaamsche zaak in het bezette gebied. Vooral de tijding van de vernederlandsching der Gentsche Hoogeschool, werd met geestdrift ontvangen, in 't bijzonder door diegenen die student waren geweest. En naarmate de Vlaamsch-haat zich over hen uitleefde, groeide bij hen het verlangen de verbinding tot stand te brengen met de activistische kringen aan de overzijde van het front.

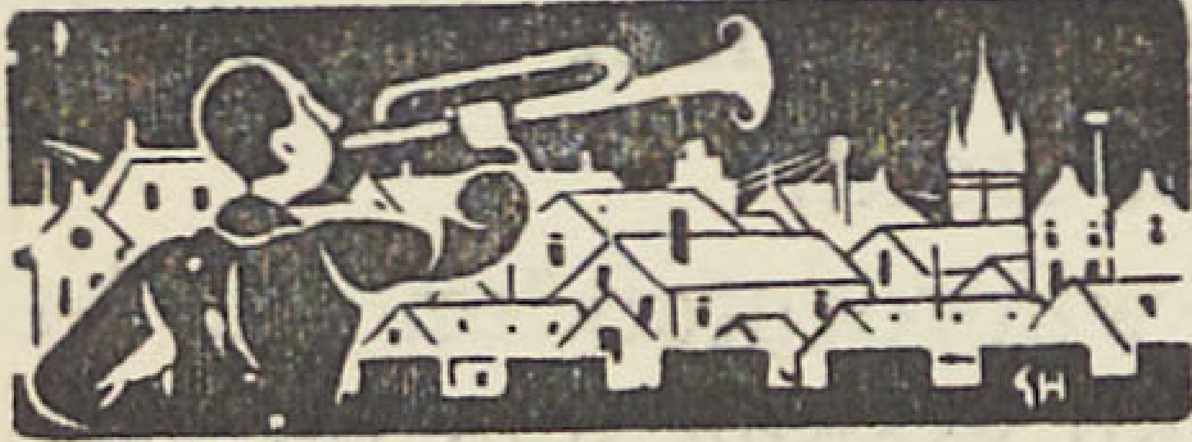
Groot was de verbittering, toen deze wantoestanden aan het Vlaamsche volk in het bezette gebied bij monde van de afgezanten der soldaten werden bekend gemaakt, en een oogenblik leek het alsof er zoowel aan het front als in het bezette gebied één groote beweging tot verovering van Vlaanderens Zelfstandigheid zou uitbreken.

Doch het mislukken van het Duitsche offensief, de schijnbaar toegevende houding der uitgeweken Belgische regeering zooals die door Van Cauwelaert en anderen aan de soldaten gesuggereerd werd, voor welk werk Van Cauwelaert zich door de Belgische regeerders naar het frontgebied had laten halen deden de vloedgolf wegebben.

Het activisme liep ten einde. In de laatste maanden van den wereldoorlog hing reeds de ondergangsstemming over haar. De Raad van Vlaanderen deed de loopende zaken af en overigens verzoenden de activisten zich met de gedachte, dat de frontsoldaten en de passieven den strijd voor Vlaanderens vrijmaking in vredestijd zouden voortzetten.

P.

Mededeelingen

I. Naar aanleiding van het plaatsen van het gedicht **„Legion Condor"** in de vorige aflevering van „Ontw. Volk" ontving de Opstelraad een anonieme briefkaart uit Den Haag, gedagteekend 16 Oogstmaand.

Onder het mom van het stellen van allerlei oogenschijnlijk onschuldig uitziende vragen omtrent de strekking en de bedoeling van het plaatsen van dit gedicht worden eenige insinuaties van het vuilste allooi ten beste gegeven.

De Opstelraad geeft dezen anoniemen farizeeër, die op den Nederlandschen geest den nadruk meent te moeten leggen, den welgemeenden raad, te trachten zich zoo spoedig mogelijk iets van dien Nederlandschen geest eigen te maken en te beginnen, indien dit althans voor hem mogelijk is, met zich wat fierheid, zelfrespect en karakter te verwerven.

Wanneer hem dat gelukt, zal hij geen nader antwoord op zijn „vragen" meer behoeven, terwijl hij zich, wat zijn ware bedoeling met zijn briefkaart betreft, daarover misschien zal schamen, hetgeen hem overigens slechts ten goede zal kunnen strekken.

* * *

II. Doordat kam. W., die de rubriek „Lichaamsoefeningen" verzorgt, gemobiliseerd is, kon zijn opstel niet tijdig den Opstelraad bereiken. Bij de volgende aflevering is hij echter weer present!

DE OPSTELRAAD.